

Szellem a fazékból - Dónawoósz

2013 január 13. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Volt id?, amikor megittuk a Duna vizét. Igaz, zavaros volt és iszapos, ám ha k?edényben megsz?rték és leh?tötték, akkor versenyzett az Illés-kút vizével (az Üll?i út mögötti hajdani Orczy kertben), márpedig arról az járta, hogy a pesti oldal legjobb forrása.

A Duna-vizet pörge kalapú tót atyafiak hordták számarkordén. Az asszony fenn trónolt a hordók tetején, és teli torokból kiabált: Donauwasser, Donauwasser! Csakhogy elsvábosodott szlovák volt az istenadta, így mindenki másként értette. Jókaik szerint Dónawo-ósz!-t kiabált. Ágai Adolf, a Borsszem Jankó élclap legendás alapítója úgy értette: Tana vósz. Magyar Elek, az Ínyesmester esküszik rá, hogy azt énekelték: Dána vósz, Dána vósz!, és a cselédek már szaladtak is a kannákkal, vödörrel, hogy a hordóból merítsenek. Mert egyébként a tarifa három krajcár volt puttonyonként, majd annyiszor még egy-egy krajcár, ahány emeletet meg kellett mászni. A vassermann hátára kapta a puttonyt, meghúzta derekán az istrángot, majd felkacsázott a kotyogó vízzel a cselédlépcsőn a konyháig.

Porzó szerint (ez Ágai Adolf írói álneve) a leghíresebb Duna-vizes "a söne Joskó" volt, akit pufók ábrázata, rezes orra és dongalába okán semmiképp sem lehetett volna daliásnak nevezni, ám az utcaképhez annyira hozzátartozott, mint a reformkori Pest más tipikus alakjai: a drótostót (akit lábaskötőnek, serpenyőfoltozónak neveztek), a milimári (soroksári sváb tejeskófa), a peracet kínáló péklegény vagy a felvidéki fenyőmadárárus, aki "csattogó léptekkel" járta az utcákat és selyemfarkú csemegét kínált. A legkedveltebb figura persze a pecsenyész volt. Fehér kötényben, faszénrel fűtött kis pléhatlannal, vállán gyékényszattyorral rótt a várost, és azt gajdolta: Brrrennheisze Würrrscht!, azaz "forró kolbász". Ágai virsliarusnak nevezi, pedig bajor disznókolbász volt ez a javából, mutatja az ára is (egy szál kolbászka két váltó krajcárka).

Meggazdagodni egyik utcai árusnak sem sikerült. Csak néhány Duna-vizesnek. A 87 vízfordóból, aki 150 éve a félmillió Pest-Buda útjain hajtotta kordéját, háromról feljegyezték, hogy vagyonos ember lett. Söne Joskó házat vett a külvárosban. Sok kicsi sokra megy - mondhatnánk. Egy másik Duna-vizes a lányának hozományként adta a terézvárosi vízfordás kizárólagos jogát. A harmadik kocsmát nyitott a Józsefvárosban. Mi lett volna a fogadó neve, ha nem Vizes csacsi.

Úgyhogy - bár már Hadrianus császár építtetett vízvezetékét Aquincumban, és Zsigmond király is bevezette a vizet 1416-ban a budai Várba, nem is szólva a számtalan taposómalmos középkori vízemelő szerkezetről - Pest-Buda első igazi vízvezetéke a Duna-vizes ember volt. Egy számár, egy asszony, egy kordé, két puttony, hat fordó. Meg egy tót kislegény, aki elreszaladt és felvette a rendeléseket. Mert bár a nagy folyam vize egyre koszosabb lett, egyik járvány követte a másikat, és 1868 decemberében (a mai Országház helyén) Pest első vízvezetése is megködni kezdett, a vezetékes víz csapnivaló volt, a szappan nem habzott benne, a lencse, bab, köles nem puhult meg, az íze a salétromot idézte. Aki tehette, nem itta meg. Minek is itták volna? Pest-Buda népe emberemlékezet óta bort ivott. A budai, budafoki svábok, szentendrei rácsok megszállottan természetelték a rakszöveget, a mézesfehéret, a budai zöldet, a szlankamenkát, a sashegyi vörös, a cirfandli, az otthon egyetlen asztalról sem hiányzott. A víz csak akkor kezdett felértékelődni, amikor a szőlő ragálya, a filoxéra kipusztította a budai szőlőket és a bor ára az egekbe emelkedett. De sokan ekkor sem fanyalodtak rá a vízre. Hiszen a borban bölcsesség, a sörben szabadság, a vízben baktérium rejtőzik.

hetivalasz.hu - Vinkó József

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD A trianoni gyalázaatról tabumentesen

„Egy film amelyet minden
magyarnak látnia kell”

Ajánló